

לקחה מזב

יצא לאור ע"י רשת מוסדות 'מזב' בראשות הרב יוסף יגן שליט"א בעריכת הרב מנשה צדקה שליט"א

פרשת אמור התשס"ו

7:47	הדלקת נרות שבת ניו יורק
9:18	ממצאי שבת
8:41	מזק"ש מג"א
9:17	מזק"ש גר"א
12:53	חצות

פנינים לפרשה

"ויאמר ה' אל משה אמור אל הכהנים בני אהרן ואמרת אליהם לנפש לא יטמא בעמיו"
 "אמור" "ואמרת" – שתי אמירות הללו למה, להזהיר גדולים על הקטנים שלא יטמאו – רש"י והוא מיבמות קי"ד.

לכאורה משמע דר"ל, דאע"ג דבשלמא בכל איסורין שבתורה קיי"ל (יבמות קי"ד). קטן אוכל נבלות אין ביי"ד מצווין להפרישו, שאני כהנים הואיל וריבה בהן הכתוב מצוות יתירות. ולכך מפרשים מריבויי דקרא שמצווים להזהיר ולהפריש קטניהם מליטמאות. אבל ממ"ש רש"י בפי' אחרי מות (יז, יב) גבי אזהרת דם "כל נפש מכס" – להזהיר גדולים על הקטנים, ש"מ דאין הפרש בין טומאת כהנים לשאר איסורין, וגם הוא ז"ל סבר כמ"ש הרמב"ם (והרמב"ן) והסמ"ג, דאזהרה זו אינה אלא דלא לטמוינו בידים, אבל אין מצווין להפרישם, וכן הדין בכל האיסורין, והכי איתא בהדיא ביבמות פרק חרש (דף קי"ד ע"ש).

ויילפינן לכל שאר איסורין מתלתא דכתיב בהו ריבוייא במה הצד, הנך תרתי דאמרן, ושרצים דכתיב לאו יתירא "לא תאכלום" להזהיר וכו', כדאיתא התם בש"ס.

כאן רמז מ"ש בזוהר, כל המוריד דמעות על מיתת בני אהרן אין בניו מתים בחייו, ע"כ רמז כאן "אמור אל הכהנים" שיתעוררו על בני אהרן שמתו, ובה מזהיר גדולים על הקטנים שלא ימותו בחייו.

"כי כל איש אשר בו מום לא יקריב"
 (כא, יח)

לכאורה הדברים האלה סותרים את דברי חז"ל (יל"ש ח"ב תשס"ז) "לב נשבר ונדכה אלקים לא תבזה" (תהלים נא) א"ר אלכסנדר, הדיוט זה אם משתמש בכלי שבור גנאי הוא לו, אבל הקב"ה כל כלי תשמשישו נשברים הם, "קרוב ה' לנשברי לב", "הרופא לשבורי לב".

וי"ל, שאף אמנם הקב"ה משתמש בכלי שבור והשרה את שכינתו על משה שהיה כבד פה וכבד לשון, ועל עמוס שהיה עמוס בלשונו (ויק"ר י, ב), אבל אם בני ישראל ישלחו מנחה לה' ע"י עוור ופסח, תהיה זאת קלות ראש כלפי מעלה, ואין לך חילול ה' גדול מזה, כי יאמרו "שולחן ה' נבזה הוא" אם משרתיו היו בעלי מומים, ו"הקריבהו נא לפחתך הירצך או הישא פניך" (מלאכי א, ח).

ובזוה"ק מתרץ, שלא נאמר, ואני את עור ואת שבור וחרום ושרוע אשכון, אלא "את דכא ושפל רוח" אשכון, כי הענוים הם השלמים, ומאן דמאיך גרמיה קוב"ה זקיף ליה.

(אזנים לתורה)

"דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם מועדי ה' וגו', ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי שבת שבתון וגו'"
 (כג, ב, ט)

הנה הקושיא ידועה. מה ענין שבת אצל מועדות.

וי"ל ע"ד רמז, דהנה המספר של ימים טובים הם ששה ימים. ב' של פסח וא' של שבועות. וא' של ראש השנה. וב' של סוכות. והנה בכל יו"ט מותר לעשות מלאכה של צורך אוכל נפש. וזאת היא הכוונה דקאי הכל על מועדות, רק "ששת ימים" דהיינו כל המועדות תעשה מלאכה לצורך אוכל נפש, אבל "וביום השביעי – דהיינו יום כיפור – שבת שבתון – הוא – כל מלאכה לא תעשו", אפילו צורך אוכל נפש אסור.

"שבת היא לה'", הוא היוצר אור ובורא חושך, קובע אותה "בכל מושבותיכם", אע"פ שתשתנה תחילת היום והלילה כפי השתנות האורך בגלילות מתחלפות, ועם זה היתה השבת הראשונה משוערת כפי איזה אורך מיוחד בהכרח, מ"מ תהיה תחילה השבת וסופה בכל אחד מהגלילות ליושביו כפי התחלת היום והלילה בגליל ההוא.

(ספורנו)

"כי תבואו אל הארץ... וקצרתם את קצירה והבאתם את עומר ראשית קצירכם כו"
 (כג, ז)

הענין מורה, כי רצון השי"ת שלא יתגשמו בני ישראל בעבודת קרקע, ונתן להם הבורא מצוות הרבה בכל פועל בכל מצעד לייחד כל עניני בני אדם אל השי"ת. להיות כל הפועלים החומריים לדרכים מאירים ומזהירים להגיע בהן לשלימות האמיתי ולהתקרות השי"ת, כאשר דברתי בפי' קדושים הרבה מזה. וכן בתחילת הקצירה ציוה להביא עומר ושתי הלחם לה', ואז יותר באכילת חדש, וכן בסוף הקצירה "לא תכלה", רק ליתן לעני ובתוך הקצירה "לא תלקט כו".

הכלל, ראשית ואמצע וסוף הקצירה קודש הם לה', וקודש הוא לענינים אשר בהן יושרש החמלה והחסד, אשר הן הן המגיעות את

הישראלי לאושר השלימות ולהתכלית הנרצה לאלקים יתעלה, ולכן סיים הפרשה "ובקצרכם כו", אע"פ שכבר נכתב בפי' קדושים לעורר לבבינו להמושכל הזה.

(משך חכמה)

"ונקדשתי בתוך בני ישראל" (כב, לב)
 וענין זאת המצוה אשר אנחנו מצווים לפרסם האמונה הזאת האמיתית בעולם, ושלא נפחד בהיזק שום מזיק, ואע"פ שבא עלינו מכריח לבקש ממנו לכפותנו, שלא נשמע אליו אבל נמסור עצמנו למיתה, ולא נתעהו לחשוב שכפרנו, אע"פ שלבותנו מאמינים בו יתעלה. וזאת היא מצות קידוש ה' המצווים בה בני ישראל בכללם, ר"ל התרת עצמנו למות ביד האנס בעבור אהבתו יתעלה וההאמנה באחדותו, כמו שעשו חנניה מישאל ועזריה בזמן נבוכדנצר הרשע כשצוה להשתחוות לצלם וכו'.

(ספר המצוות מצוה טו)

שורש מצוה זו ידוע, כי האדם לא נברא רק לעבוד בוראו, ומי שאינו מוסר גופו על עבודת אדוניו – איננו עבד טוב, והרי בני אדם ימסרו נפשותם על אדוניהם. ק"ו על מצות ממי"ה הקב"ה. (החינוך מצוה רצ"ו)

על כן בהרבות פעליו לקדש את ה' ולעורר האמת להכין אותה ולסעדה, ונסלח לו מעון החלול עם התשובה בשומו האמת לעומת אשמת החלול, מדת תשובתו נגד מדת משובתו.

עוד תמצא לו כפרה בהגיונו תמיד בתורה ויגיעתו בה, כאשר אמרו רז"ל (ר"ה י"ח) "אם יתכפר עון בית עליו בזבח ובמנחה" (שא, ג, יד), בזבח ובמנחה אין מתכפר אבל מתכפר בדברי תורה, ואע"פ שהיה עוון בית עליו מחלול מצות הקדשים, כמו שנאמר (שם פסוק יג) "בעוון אשר ידע כי מקללים להם בניו", והנה כי התורה רפואה לכל מכה נחלה מאד. על כן כתב (משלי טו, ד) "מרפא לשון עץ חיים".

(שערי תשובה)

ותקנה שמענו למי שנתחייב מיתה לשמים בעון חילול ה' וכדומה, שיכוין למסור נפשו למיתה בלב שלם בכל פעם שאומר קריאת שמע, ובאמירת נפילת אפים, ומחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה.

(פלא יועץ)

סיפרו לרבינו יצחק מאיר מגור על אדם מישראל שהומת בפומבי על קידוש ה', נאנח ואמר:

ברגע אחד של קידוש ה' יכול אדם לקנות את עולמו, ברם, אלול הוא גם לאבד את עולמו, אם בשעת מעשה יחשוב ויתחדר בכבוד שיפול בחלקו בתור קדוש. (חידושי הר"ם)

ספ"ג

מספרים: כאשר האדמו"ר מו"זיניץ – רבי חיים מאיר הגר – העלה מן הגולה את ארון אביו ה"ארה"ב ישראל", והביאו לקבורה ב"זכרון מאיר" אחרי שחלפו מפטירתו יותר מעשר שנים – שלח אליו ה"חזון איש" לבקש שיאיל לצוות על פתיחת הארון, כדי שיצמח מזה קידוש ה' בעיני הבריות, בראותם שאין רימה שולטת בצדיקים ויראי ה'. (פאר הדור)

ספ"ד

אמר מרן רבי יואל טייטלבוים זי"ע"א בבדיחותא, כי כאשר הגיע לארה"ב כשראו בשוק או ברחוב, בחור ישיבה עם זקן ופאות או ציצית מבחוצ, היו "בני טובים" אומרים עליו שהוא מחלל ה', ולא עוד אלא שהיו מוחים בפני אלה ההולכים בתלבשות חסידית, שכאילו הם מחללי ה'.

את ה"חילול ה'" הזה ב"ה זיכיתי לבטל.

(עולמות שחרב)

ספ"ה

רבי יצחק זונדל קרליץ – אחי החזו"א היה אומר: יהודי מחוייב לעשות "קידוש". לא בשבת בלבד, אלא בכל יום קידוש ה'?

(פאר הדור)

"ולחם וקלי וכרמל לא תאכלו עד עצם היום הזה עד הביאכם את קרבן אלוקים חקת עולם לדורותיכם בכל

מושבותיכם"

(כג, יז) "בכל מושבותיכם" – נחלקו בו חכמי ישראל, יש שלמדו מכאן שהחדש נוהג בחוצה לארץ (תו"כ, קידושין ל"ז). ויש אומרים, לא בא אלא ללמד שלא נצטוו על החדש אלא לאחר ירושה וישיבה משכבשו וחלקו. (קידושין שם).

ספ"ו

אסור לאכול חדש אף בזמן הזה, בין לחם בין קלי בין כרמל, עד תחילה ליל י"ח בניסן, ובארץ ישראל עד תחילת ליל י"ז בניסן – שו"ע אר"ח תפ"ט י'.

אף בזמן הזה – מדכתוב "ולחם וקלי וכרמל לא תאכלו עד עצם היום הזה וגו' בכל מושבותיכם", משמע מזה, דאף בחוץ לארץ נוהג איסור עד עצם היום, דהיינו יום הבאת הקרבן שהוא ט"ז בניסן, ומשום ספיקא דיומא מחמירין עוד על יום אחד.

(משנה ברורה יע"ש ע"ד)

ספ"ז

הגר"א היה מהדר לאכול מצות מחדש בליל י"ח ניסן, כיון שהיה עליו שם איסור עד היום, כדי להראות שמה שנמנע היה מחמת ציווי הבורא, (וכעין זה כתבו תוס' שבועות י"ג דה"מ "לא קראו").

(חיי אדם)

"וספרתם לכם"

(כג, טו) אמר ה"כתב סופר" שהמילה "לכם" באה להורות שהספירה היא לטובתכם כמו שכתב רש"י בפרשת לך-לך, לטובתך ולהנאתך ויש בכתבך ולהנאתך ויש

בכך מעלה גדולה לנפש שנטהרת ומתעלה תוך חמישים ימים אלו.

ועוד משמעות למילה ו"ספרתם" לפי הכתוב באיוב "צעדי תספור" שאין הכוונה למנין הצעדים, אלא לבחון ולבדוק את צעדי, לאן פסע ולאן הלך. ואף כאן הספירה היא בחינה ודקדוק בדרכינו מפסח לשבועות וכמו אדם המקבל צרור מעות מחבירו סופרם לדעת מניינם אך גם בוחן בזהירות כל מטבע לדעת את טיבה כך אנו צריכים לספור ימים אלו, ולהתבונן בכל יום מימי הספירה שיקרב אותנו כראוי ליעודנו.

"וירגמו אותו אבן"

(כג, כט) ובפי שלח (במדבר טו, לו) לגבי מקושש כתיב "וירגמו אותו באבנים". וראיתי בשם הג"ר ישעי' מפרגא ז"ל, שהמקושש היה צלפחד (שבת צ"ו:), ורצה ההודיעם שמחלל שבת במיתה, וכשהוציאו אותו לסקלו היה לכל אחד ואחד כוונה אחרת בזרקו אבן, אחד חשב שצלפחד צדיק ואינו מחויב מיתה, אבל מה אעשה כי ה' צוני, ואחד חשב מסתמא הוא פושע ישראל, לכן כ"י באבנים", שהיו בו כוונות הרבה. אבל במקלל, כל אחד ידע שהוא פושע ישראל, ומגיע לו מיתה, והזריקה היה כמו אבן אחת בכוונה א', לכן כ"י "אבן".

"ובני ישראל עשו כאשר צוה ה' את

משה"

(כד, כט) קשה, מה מקום לומר "ובני ישראל עשו וגו' אחר שאמר "ויוציאו את המקלל וגו' וירגמו אותו אבן" הריני רואה שעשו את אשר צוה ה'.

וי"ל, לצד שהיה הדבר ע"י מריבה ומחלוקת שהיתה בין הישראלי ובין בן הישראלית, יש מקום לומר שעשו בו משפט כתוב לאמצעות ג"כ טינא שלב, לזה אמר "עשו כאשר צוה ה'", פי, לצד מצות ה' הוא שעשו.

(רמב"ן ספרנו – אוה"ח)

"והוא בן איש מצרי"

(כד, י) כי רש"י – והוא מתו"כ, תנחומא – הוא המצרי שחרגו משה.

דק"ל דהוה סגי לכתוב בן מצרי מאי "איש", ומשני, שזה המצרי שהרג משה דכתיב ביה (שמות ב, יא) "וירא איש מצרי מכה וכו' שהיה נוגש. (א"י"ה – וכ"כ גור אריה").

וקרוב לומר, שכאן רמז רבינו מאי דאיתא בספר הזוהר איך בא לידי עבירה זו. שאחר שהגידו שאביו מצרי היה, ושהרגו משה ע"י שם המפורש, וכיון ששמעו כן מיד עמד וגידף.

(משכיל לדוד)

"בתוך בני ישראל"

(כד, י) כי רש"י – והוא מהתו"כ – מלמד שנתגיר. וא"ת, הרי לעיל בפרשת שמות (ב, יב) פירש"י (והוא משמו"ר א' כ"ט) "וירא כי אין איש" – עתיד לצאת ממנו שיתגיר.

י"ל, כשהרגו משה למצרי, שלומית היתה מעוברת ממנו, ומשה ראה ברה"ק שלא יצאו ממנו מכאן ואילך שיתגירו והרגו.

(חזקוני – רא"ם)

"ואיש הישראלי"

(כד, י) טעם שלא הזכיר שמו. אולי שלא רצה להזכירו, משום שעל ידו היה הדבר שנקב בן הישראלי את ה' ומגלגלן וכו', ואין הקב"ה

חפץ לגנות אדם, ומה גם בתורה שנשאר הרושם לעולם ועד. (אוה"ח הק)

"וקראתם בעצם היום הזה מקרא

קדש... ובקצרכם את קציר ארציכם"

(כז, כא)

ומובא בתורת כהנים: למה נאמר כאן, מצות לקט שכחה ופאה, הרי פרשה זו מדברת במועדים. אלא כל הנותן מתנות לאביונים כאילו הקריב קרבנות וקיים המועדים. ועוד יש לומר: על עם ישראל לקיים לא רק את המצוות אשר אם לא אמרה התורה לא היינו מקיימים. אלא גם על מצוות השכליות כגון צדקה לעניים חייבים לקיים מפני שכך צוה ה'. כי הנסיון הוכיח שבלי אמונה בה' עשוי האדם להפוך לחית יער, וללא זיק של רחמים ואילולא צוה תורה, לא היינו מקיימים גם את המצוות השכליות. וזהו אם כן הקשר בין מצות פאה למועדים.

(משך חכמה)

"ויאמר ה' אל משה אמור אל הכהנים"

שואל הרב משה פיינשטיין זצ"ל מדוע נאמר כאן לשון "ויאמר" ולא "וידבר" כדרך הכתוב ברוב פרשיות התורה.

והוא מתרץ שאמירת לשון רכה ונעימה כמו שנאמר "כה תאמר לבית יעקב" (דהיינו לנשים) ומאחר ועיקר תפקיד הכהנים ללמד את בני ישראל כפי שאמר משה רבינו בברכתו "ויראו משפטך ליעקב ותורתך לישראל" א"כ בא הכתוב בלהורות שיהיו צווי התורה קלים ונוחים בעיניהם ובפרט שיש הרבה דקדוקי הלכות שנוספו לכהנים כי חלילה אם הכהנים יתייחסו למצוות התורה כעול כבד אשר נושאים אותו בקושף, כיצד יוכלו ללמד ולהורות את בני ישראל! אלא יקבלו הם את המצוות בשמחה ובטוב לבב ובכך יצליחו במשימתם להורות את בני ישראל. ומכאן לכל העוסקים בחינוך שיעסקו בכך באהבה ובשמחה כפי שמתייחסים לדבר קל ונוח ואל יעסקו בחינוך מתוך תחושה של כבדות ועול וללא אהבה ושמחה וסיים בדבריו: "שאם אינו דבר קל לפניו יותר טוב שלא יעסוק בחינוך כי אינו ראוי לזה.

"וספרתם לכם ממחרת השבת"

(כג, לו) ידוע הויכוח עם הצדוקים שטענו ששבת הכוונה לשבת בראשית וחז"ל הורו לנו שהכוונה לפסח. ועדיין נשאלת השאלה מדוע הוציא הכתוב את פסח בלשון שבת ומבאר רבי מאיר שמחה זצ"ל שאין הכוונה לשביתה ממלאכה אלא שביתה מחמץ ונקרא פסח "שבת" כיון ששבתים אנו משאור. וחמץ וענין ספירת העומר היא הכנה לקראת מתן תורה ובא הכתוב ללמד שהכנה זו יכולה להיות רק לאחר שאדם שבת משאור וחמץ וכפי שכתוב בספרים הקדושים שהשביתה מחמץ כוללת להשבית את היצר הרע שבתוכו שהוא כשאור שבעיסה ולבטל את מידת הגאוה וההתנשאות המשולים לחמץ.

"וספרתם לכם ממחרת השבת"

(כג, לו)

אמר ה"כתב סופר" זצ"ל שהמילה "לכם" באה להורות שהספירה היא לטובתכם כמו שכתב רש"י בפרשת לך-לך, לטובתך ולהנאתך ויש בכך מעלה גדולה לנפש שנטהרת ומתעלה תוך חמישים ימים אלו.

ועוד משמעות למילה ו"ספרתם" לפי הכתוב באיוב "צעדי הספור" שאין הכוונה למנן הצעדים, אלא לבחון ולבדוק את צעדי, לאן פסע ולאן הלך. ואף כאן הספירה היא בחינה ודקדוק בדרכינו מפסח לשבועות וכמו אדם המקבל צרור מעות מחבירו סופרם לדעת מניינם אך גם בוחן בזהירות כל מטבע לדעת את טיבה כך אנו צריכים לספור ימים אלו, ולהתבונן בכל יום מימי הספירה שיקרב אותנו כראוי ליעודנו. (כתב סופר)

"כי אם לשארו הקרוב אליו לאמו ולאביו"

"וטעם להזכיר אמו קודם לאביו - כי הזכר חי יותר מהנקיבה ברוב (אבן עזרא). ותמוה שהרי להלן גבי אזהרת טומאה של כהן גדול הקדים אביו קודם לאמו - "לאביו ולאמו"? ונראה לומר דהנה הצווי על טומאת כה"ג לא היה מכוון כלפי אהרון עצמו שכן עמרים ויוכבד כבר לא היו בחיים, אלא הצווי היה מכוון כלפי בן אהרון, אלעזר, שיתמנה לכה"ג אחרי מות אהרון. וכלפי אלעזר לא שייך להקדים את האזהרה ביחס לאימו שכן אם אימו תמות קודם אביו - עדיין לא מתמנה אלעזר לכה"ג שכן אביו עדיין בחיים ולכן בכה"ג הוכרחה תורה להקדים את אביו קודם. (אמרי בינה)

"בת דברי"

אמר ר' יצחק שהביאה דבר על בנה - ויק"ר ל"ב ה' על שהיה בן איש מצרי, על כן יצא מדת ישראל ונסקל. (פירוש מהר"י)

ספ

ושמעתי דכוונת המדרש הוא כן, דאיתא ב"שמן המור" (במאמר ארובות השמים פרק יג) על מ"ד אצל מכת דבר שמות (ט, ז) "וישלח פרעה והנה לא מת ממקנה ישראל עד אחד ויכבד לב פרעה ולא שלח את העם". ודקדק, מדוע כפסוק הקודם כתיב "ויעש ה' את הדבר הזה ממחרת וימת כל מקנה מצרים וממקנה בני ישראל לא מת אחד". ופה כתיב "עד אחד" משמע שאחד מת, ועוד, מדוע כתיב שם "וממקנה בני ישראל" ופה כתיב "ממקנה ישראל" ולא כתיב בני.

וכתב שם בשם הגאון ר' ברוך מרדכי ליפשיץ ז"ל לפרש זאת עפ"י מ"ש הרמב"ן ז"ל פה אצל המקלל בשם חכמי הצרפתים, דמאי דקיי"ל (ב"מ"ה) עכו"ם ועבד הבא על בת ישראל הולד כשר, הוא רק לאחר מתן תורה, אבל קודם מ"ת, היה הדין כמו באומות שהולד הולך אחר הזכר. נמצא דהמקלל היה נחשב אז למצרי, והיה בכלל גזירת הדבר שנגזרה על המצרים ומתו בהמותיו, לכן כתיב בפסוק הקודם "וממקנה בני ישראל לא מת אחד", לאפוקי מקנה המקלל שלא היה מבני ישראל, רק היה נחשב לבן המצרי, באמת מתו בהמותיו. אך פרעה לא ידע מהסוד הזה שהוא בן המצרי, רק חשבו לבן ישראל אחרי כי נתגדל בין הישראלים, לזאת כאשר ראה שמתו בהמותיו, סבר שלא נתקיים דבר משה שאמר "ולא ימות מכל לבני ישראל דברי", ועי"כ "ויכבד לב פרעה". וז"ש הכתוב "וישלח פרעה והנה לא מת ממקנה ישראל עד אחד", אבל מאחד מתו, ולהכי לא כתיב ממקנה בני ישראל, משום שהוא לא היה מבני ישראל כנ"ל, ולזאת "ויכבד לב פרעה", ע"כ (ועיין בפ"י המלבי"ם שבי"כ).

וזאת היא ג"כ כוונת המדרש, "בת דברי" - אמר רבי יצחק שהביאה דבר על בנה, ר"ל, על שזינתה עם המצרי, והיה הולד בן איש מצרי, לכן מתו בהמותיו במכת דבר כנ"ל. (קהלת יצחק)

"דבר אל בני ישראל לאמר..."

מעיר כאן הגאון רבי פינחס הורביץ, בעל ה"הפלא"ה: בשלושה מועדים בפרשה זו אין התורה כותבת "דבר אל בני ישראל": בפסח, בשבועות וביום הכיפורים. שלדברי חז"ל במסכת קידושין (לו, עא), באה לשון זו בכתוב להוציא את הנשים ("בני ישראל" ולא בנות ישראל). והנה לפי ההלכה, חייבות הנשים באכילת מצה בפסח ובצום יום הכיפורים; וגם בחג השבועות אין הבחנה בין אנשים לנשים בקיום מצוות החג. משום כך לא נאמר במועדים אלה "דבר אל בני ישראל". לעומת זאת פטורות הנשים ממצוות קצירת העומר ובספירת העומר, וממצוות שופר וסוכה - כדן מצוות עשה שהזמן גרמן (קידושין א, ז). משום כך כתבה בהן התורה "דבר אל בני ישראל"...

פרקי אבות

אנו קוראים בתחילת פרקי אבות "משה קיבל תורה מסיני". ושואל הרב בן איש חי זצ"ל, מדוע התורה ניתנה על ידי שליח ולא על ידי הקב"ה בעצמו בישרות, כמו ששמעו את שני הדברות הראשונות מהקב"ה ישירות? והוא אמר תירוץ על פי ההלכה "ביומו נתן שכרו", שחייב בעל הבית לשלם שכרו ביומו, אבל אם שכר פועל על ידי שליח אין חיוב זה. וממילא מובן, שאם הקב"ה בעצמו היה מצווה היינו כמו פועלים ששכר בעל הבית בעצמו והיה חייב הקב"ה לשלם שכרו "ביומו" והכוונה בעולם הזה, וזה אי אפשר, שהרי הקב"ה משלם שכר נצחי ושכר כזה לא שייך לשלמו בעולם הזה. ולכן, אם ה' היה מצווה ישירות היינו מפסידים ומקבלים שכר שהוא כלה ואבד. מה עשה הקב"ה? העביר את התורה על ידי שליח ועכשיו יוכל לשלם רק בעולם הבא שכר נצחי ולא יוכל האדם לתבוע שכרו בעולם הזה על פי דין תורה. ("בן איש חי ברכת אבות")

הליכות והלכות

לקראת ל"ג בעומר

ערב ל"ג בעומר יש להזהר לא לומר את המשפט: "היום ל"ג בעומר", שיכנס לספק שמא יצא ידי ספירה באמירה זו. ואם טעה ואמר משפט זה, תלוי: אם אמר בדרך שניכר שלא כיון לספור כגון: היום לא אמרו תחנון במנחה שהרי היום ל"ג בעומר, וודאי כוונתו לקדושת היום ולא למספר, או: "תבוא איתי ללמוד הלילה שהרי היום ל"ג בעומר יש שיעור מיוחד, וכדו', לא יצא ויחזור ויספור עם ברכה. אבל אם אמר בסתם היום ל"ג בעומר אפשר שיצא, ואותו לילה יספור בלי ברכה ואח"כ כמובן אפשר להמשיך

לברך. למנהג הספרדים אין מסתפרין ביום זה אלא רק למחרתו ביום ל"ד בבוקר ורק האשכנזים נוהגים להסתפר ביום ל"ג בעומר וגם רק בבוקר (ולא בלילה של ל"ג בעומר). בימים של תיקון המידות כמה הלכות בענין זה:

הכעס מידה רעה מאד וראוי להתרחק ממנה מאד וירגיל אדם עצמו (עיין אגרת הרמב"ן) שלא יכעס אפילו על דבר שראוי לכעוס ואפילו בבית כשצריך לכעוס יהיה הכעס חיזוני ולא פנימי. וכן אין לריב אפילו בשביל מצוה כגון שרוצה להתפלל לפני העמוד או לעלות לעליה לספר תורה ביום אזכרה וכדו' שמעלת היתור גדולה וזה הזכות לאביו. ובענין לחם הפנים שנינו הצנועים מושכן קדיהם והגורגניס חוטפין ואוכלים.

אסור לחשוך בכשרים דהיינו לחשוב אולי חטא פלוני בזמן שאינו יודע בבירור שאכן כך נעשה וגם זה מן הדברים הקשים לחזור בתשובה עליהם שהרי חושב מה עשיתי? רק חשבתי בלבי, אבל מחשבה זו היא החטא.

אמרו חז"ל כל המרחם על הבריות מרחמים עליו מן השמים. וצריך לרחם על כל מעשי ה' בין קטן בין גדול ולא טוב שילדים מבזים גוי או יהודי זקן או עני שגם עוברים איסור וגם יש חילול השם בזה וגם עם בעלי חיים יש לנהוג ברחמנות.

אין לאדם להביא עצמו לידי חשד בעיני ממון ובעיני איסור ואפילו על בטול מצוה דרבנן שנאמר "והייתם נקיים מה' ומישראל" ואמרו חז"ל הרחק מן הכיעור ומן הדומה לו.

כל השונא אחד מישראל עובר על "לא תשנא את אחיך בלבבך" ולא הזכירה תורה אלא על שנאה בלב אבל המכה את חברו ומבזהו עובר על איסורים אחרים ולא על איסור זה. זו דעת הרמב"ם אבל רש"י ועוד פוסקים סוברים שאפילו במצב שמגלה שנאתו גם עובר על איסור זה.

אדם שמסית ומדיח ישראל מעבודת השם ומשמירת מצוות מותר לפרסמו שיזהרו ממנו בני אדם ולא יכשלו במעשיו ודיבורו.

אסור מן התורה להונות חברו (לצערו בדיבורים) שנאמר "ולא תונו איש את עמיתו" וגדולה אונאת דברים מאונאת ממון שזה אפשר להשיב וזה אי אפשר. וצריך להזהר מלצעור את אשתו לפי שהאשה רכה בטבעה ועל צער מועט היא בוכה והשם יתברך מקפיד על דמעות ושערי דמעה לא ננעלו.

מזה נלמד איסור לצער ילדים קטנים שודאי שה' מקפיד על צערם.

מי שיש לו כנוי גנאי אף על פי שהוא רגיל בו ואינו מתבייש מכל מקום אם כוונתו לביישו אסור לקרותו בכינוי זה משום אונאת דברים (לשון קצש"ע חו"מ ס' סג סעיף ה) ובעיקר יש לחנך את הקטנים לא להרגיל בכנויים לחבריהם שהרגל נעשה טבע!

המצער אדם מישראל בכל אופן שהוא אפילו בדברים ואפילו בצער קל עובר בלא תעשה. והמצער אלמנה או יתום או שאר אומללים עונשו גדול יותר ומוסיף אבות דרבי נתן שאפילו בתנועה קלה מצערו עובר באיסור זה.

שבת שלום
ולמוד מהנה!!

Time Out for Values

E-mail info@tovnet.com

FOR THE FURTHERANCE OF JEWISH AWARENESS WORLDWIDE

16 Dolson Rd * Monsey * N.Y. * 10952 * TEL(845)352-7474 * FAX(845)352-7517

MONSEY	QUEENS	BROOKLYN	STATEN ISLAND	MIAMI	ISRAEL	ISRAEL	MEXICO
ישיבה וכולל 11 Calvert Drive משרד ראשי 16 Dolson Road T: 845-352-7474 F: 845-352-7517	בית מדרש וכולל בקר וערב 68-58 147 St. Flushing T: 718-263-6655 F: 718-268-4739	1950 E. 7 St. 718-251-9676	בית מדרש וכולל בקר וערב 5 Oakville Street 718-761-9913	שיעורים והרצאות 305-502-3876	בית מדרש וכולל "לקח טוב" רח' שאול המלך 40 סנהדריה 02-586-7469 לאברכים תלמידי המרים מופלגים ירושלים	בחסות ביהכ"נ "היכל אליהו" 972-3-504-4276	כולל ישיבה ומדרשה לנשים Tecamachalco Mexico City T: 525-55589 8756 F: 525-55589-9101

המעוניינים לזכות ביום לימוד או יותר בכלל וישיבת לקח טוב

הלומדים בעמל וביגיעה ובחתימה עצומה לרפואה, להצלחה, לפרנסה טובה, ולזרע של קיימא, לזיווג הגון, לחזרה בתשובה, לעילוי נשמה. נא לפנות בהקדם למשרד האגודה עם שמותם ושם אימם. תזכו למצוות. 845.352.7474

מדרשי חכמים

"ששת ימים תעשה מלאכה, וביום השביעי שבת שבתון מקרא קדש" (כג, 5)
בתורה ובנביאים ובכתובים מצינו, שהשבת שקולה כנגד כל המצוות שבתורה. אמר להם הקדוש ברוך הוא לישראל: אם תזכו לשמור שבת, מעלה אני עליכם (הנני מחשיב לכם) כאילו שמרתם כל המצוות שבתורה; ואם חיללתם אותה, מעלה אני עליכם כאילו חיללתם כל המצוות.

ספס

אמר רב חסדא, אמר מר עוקבא: כל המתפלל בערב שבת ואומר "ויכולו..." (בראשית ב, א-ג) - שני מלאכי השרת המלווים לו לאדם (בשובו מבית הכנסת לביתו כדי להסב לסעודת השבת) מניחים ידהם על ראשו ואומרים לו: "וסר עונך וחסאתך תכפר" (ישעיה ו, ז).

"שלא נהגו כבוד זה בזה" (תלמידי רבי עקיבא)

רבי נתן בשם רב אחא אמר: אע"פ שישראל עסוקין במלאכתן כל ששת ימים - ביום השבת משכימין ובאין לבית כנסת וקוראין קריאת שמע, ועוברין לפני התיבה וקוראין בתורה ומפטירין בנביא, והקב"ה אומר להם בני הגביהו קולכם כדי שישמעו חברים שעל גביכם, ואין חברים אלא מלאכי השרת, ותנו דעתכם, שלא תשאנו זה את זה ולא תקנאו זה בזה ולא תתחרו זה עם זה ולא תביישו זה לזה, שלא יאמרו מלאכי השרת לפני: רבונו של עולם, תורה שנתת להם לישראל אינם עוסקין בה והרי איבה וקנאה ותחרות ביניהם! (שיר השירים רבה ח)

פיזית שישה מיליון יהודים ועלו להימנע מלתת יד להשמדה רוחנית. "לאחר שיחה זו קבע עמם רחמי"ד פגישה שניה אך הוא לא הופיע אליה כי בינתיים לקה בהתקפת לב. רחמי"ד הודיע מבית חולים לידידו רבי אשר פורסט, שיתקשר עם השניים ויודיע להם שהוא מאושפז בבית-החולים. רבי אשר פורסט טילפן אל אחותו של הצעיר וסיפר לה על מצבו של רחמי"ד. היא היתה המומה ולא יכלה להוציא הגה מפיה ומיד פרצה בבכי מר. על שאלתו של רבי אשר פורסט מדוע היא בוכה, היא השיבה: 'כיצד לא אבכה כאשר הרב וייסמנדל שוכב חולה ועדיין חושב עלינו!'

מזה למדנו שאם אדם עוסק בתורה אבל אינו מושלם במדות, בקנאה ובתחרות או שפוגע בחבירו, אין זה "לעסוק בתורה", כי תורה בלי מידות אינה תורה כלל. (בעלי המוסר)

מעשה חכמים

כיצד לא אבכה כשהרב שוכב חולה ועדיין חושב עלינו! אוהב את הבריות

"כל יהודי היה יקר בעיני הגאון והצדיק רבי מיכאל דב וייסמנדל זצ"ל וניסה לקרבו. באחת ההזדמנויות ביקר אצל אחד האדמו"רים בברוקלין. בחדר ההמתנה פגש באח ואחות שבאו לקבל עצה. רחמי"ד פתח עימם בשיחה והתברר לו, שהבחור רצה לשאת לאשה נערה נוצריה. האם של הבחור שרצתה למנוע את הצעיר ממעשה זה אמרה לבנה שהיא תסכים למעשיו אך ורק אם ילך לקבל את עצתו של האדמו"ר.

הצעיר קיבל את ההצעה ואחותו נתלוותה אליו. השניים נכנסו אל האדמו"ר והגישו לו 'פתקה' ופדיון. האדמו"ר ששמע את סיפורו של הצעיר נדהם מדבריו. הוא החזיר לו את הפדיון וה'פתקה' וביקש את השניים לעזוב מיד את חדרו. רחמי"ד יצא מיד בעקבותיהם לרחוב ופתח עמם בשיחה. במשך שעות אחדות טייל עמם ברחובות ברוקלין וניסה לשכנע את הצעיר שיימנע מצעד זה. הוא הסביר לו, שדי בכך שהגרמנים השמידו

העלון לעילוי נשמת
הצדקנית הרבנית היקרה
רחל בת שרה יגן ע"ה
ת.נ.צ.ב.ה

הילולא רצדיקיא

יום שלישי	יום שני	יום ראשון	יום שבת	יום שישי	יום חמישי	יום רביעי
יה אייר ל"ג בעומר רבי משה איסרלש-דרב"א רבי משה הלוי אייזנשטן רבי שמעון בר יהוא הרשב"י שקיעה 8:09	יז אייר רבי יחזקאל סג"ל לנדא מח"ס נודע ביהודה	פז אייר רבי מאיר המהר"ם	פז אייר רבי אלעזר בן ערך רבי נתנאל ווייל מח"ס קרבן נתנאל	יד אייר רבי מאיר בעל הנם	יג אייר	יב אייר רבי מסעוד אביהצירא אביו של הבבא סאלי שקיעה 8:03

זכות הצדיקים תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

נא לא לעיין בגליון בעת התפילה